

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Tantsukunsti õppekava

Christopher Meier

Tänavatantsu koreograafia loomise ja õpetamise protsessi analüüs algajate tantsijatega

Lõputöö

Juhendaja: Anu Sööt, PhD, lektor

Viljandi 2026

Resüme

Käesoleva lõputöö eesmärk on analüüsida tänavatantsu koreograafia loomise ja õpetamise protsessi tantsugrupiga, kelle jaoks see stiil on täiesti uus. Töö ühendab teoreetilise käsitluse tänavatantsu kultuurilisest taustast, pedagoogilistest põhimõtetest ja koreograafilise protsessi ülesehitusest ning praktilist projekti, mis hõlmas treeningprotsessi, koreograafia loomist ja esinemiseks valmistumist.

Teoreetiline osa tugineb tänavatantsu ajaloolistele ja kultuurilistele allikatele ning tantsupedagoogika ja koreograafia käsiraamatutele. Analüüs keskendub stiili kogukondlikule päritolule, rütmilisele ja kehastatud liikumisele ning pedagoogilistele meetoditele, mis toetavad algajate tantsijate arengut. Koreograafilise protsessi teooria käsitleb liikumise loomist, kompositsioonilisi valikuid ja tantsuanalüüsi põhimõtteid, mis loovad raamistiku koreograafia ülesehitamiseks.

Praktiline osa kirjeldab tantsugrupi lähteolukorda, treeningute ülesehitust ja koreograafia loomise etappe. Protsessi käigus arendati tantsijate rütmitunnetust, enesekindlust ja grupi ühtsust, pöörates tähelepanu nii tehnilistele oskustele kui ka psühholoogilisele valmisolekule. Koreograafia kohandati tantsijate tasemel, säilitades samal ajal tänavatantsu stiililise autentsuse ning pakkudes väljakutseid, mis toetasid eneseületust ja eduelamust.

Analüütiline osa põhineb videomaterjalil, tantsijate tagasisidel ja juhendaja refleksioonil. Esinemise analüüs näitas, et tantsijad saavutasid märkimisväärse arengu nii tehnilises kui ka esitusliku plaanis: rütmilisus paranes, liikumise kvaliteet muutus ühtlasemaks ning lavaline kohalolu enesekindlamaks. Grupiprotsess tugevnes ning toetav õhkkond aitas tantsijatel ületada esialgseid hirme ja ebakindlust. Samas ilmnisid ka arengukohad, mis puudutasid liikumise sügavust, isolatsioonide täpsust ja rütmilist stabiilsust kiiremates osades.

Töö järeldused rõhutavad, et tänavatantsu õpetamine algajatele nõuab tasakaalu tehnilise õpetuse, kultuurilise konteksti tutvustamise ja toetava pedagoogika vahel. Projekti tulemus kinnitab, et hästi struktureeritud treeningprotsess, järjepidev tagasiside ja tugev grupikeskkond võimaldavad täiskasvanud tantsijatel omandada uus stiil enesekindlalt, loovalt ja stiililiselt autentselt.

Märksõnad: tänavatants, koreograafiline protsess, tantsupedagoogika, täiskasvanud algajad, grupidünaamika, esinemispraktika

Abstract

This thesis examines the process of creating and teaching choreography for a street dance to a group of adult dancers with no prior experience in the style. The study integrates a theoretical overview of the cultural background of street dance, pedagogical principles relevant to teaching beginners, and key concepts of choreographic composition with a practical project carried out over several months. The practical component included structured training sessions, the development of a choreography adapted to the dancers' level, and preparation for final performance.

The analysis draws on video observations, dancer feedback, and the instructor's reflective notes. The results show that the dancers demonstrated significant growth in confidence, musicality, group cohesion, and performance presence. The project highlighted the importance of supportive pedagogy, clear structural progression, and the integration of cultural context when introducing street dance to beginners. Feedback from the dancers indicated that the most meaningful aspects of the process were overcoming initial fears, experiencing personal progress, and feeling supported by the group.

The findings suggest that a well-designed training process can enable dancers to embody a new style authentically while developing both technical and artistic skills. The thesis concludes that teaching street dance in a studio environment requires balancing stylistic authenticity with accessible instruction, fostering a positive group dynamic, and supporting dancers' individual development. Recommendations for future practice include strengthening rhythm training, deepening stylistic awareness, and continuing to integrate reflective and community-based learning methods into the teaching process.

Keywords: street dance, choreography creation, dance pedagogy, adult beginners, group cohesion, performance analysis

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetiline raamistik	7
1.1 Tänavatantsu kultuuriline ja ajalooline taust.....	7
1.2 Tänavatantsu pedagoogika ja õpetamise põhimõtted.....	8
1.3 Koreograafiline protsess ja tantsukompositsioon.....	9
2. Praktilise projekti kirjeldus	10
2.2 Projekti eesmärgid.....	11
2.3 Treeningprotsessi ülesehitus	12
2.4 Koreograafia loomise protsess	13
2.5 Grupiprotsess ja dünaamika	14
3. Koreograafilise protsessi analüüs	15
3.1 Teematika ja kontseptsiooni analüüs.....	15
3.2 Liikumismaterjali analüüs	16
3.3 Muusika analüüs.....	17
3.4 Kompositsiooniline analüüs	17
3.5 Kostüümide analüüs	18
4. Esituspraktika analüüs	20
4.1 Esinemiseks valmistumine ja psühholoogiline valmisolek.....	20
4.2 Esinemise tehniline ja kunstiline analüüs.....	21
4.4 Tantsijate tagasiside ja eneseanalüüs	22
4.5 Videomaterjali analüüs.....	23
5. Refleksioon ja järelendus.....	24
5.1 Refleksioon loome- ja õpetamisprotsessist	24
5.2 Järeldused projekti tulemustest	25
5.3 Projekti piirangud ja edasised suunad	26
Kokkuvõte.....	28
Viidatud kirjandus.....	29
LISA 1. Küsimustik tantsijatele.....	30
LISA 2. Muusika.....	31
LISA 3. Kostüüm.....	32
LISA 4. Video tantsust.....	33

Sissejuhatus

Tänapäeva tantsumaastik on mitmekesine ja pidevas muutumises, ühendades erinevaid kultuurilisi, tehnilisi ja kunstilisi väljendusviise. Tänavatants (ingl *street dance*), mis on välja kasvanud Ameerika Ühendriikide linnakogukondade sotsiaalsetest ja kultuurilistest praktikatest, on kujunenud üheks mõjukamaks tantsuvormiks nii lavakunstis, võistlustantsus kui ka tantsuhariduses. Selle stiili arengut on mõjutanud hiphop-kultuuri kujunemine, kogukondlik identiteet ja improvisatsiooniline väljendusviis, mis eristab tänavatantsu paljudest traditsioonilisematest tantsustiilidest (Chang, 2005; Schloss, 2009). Tänavatantsu õpetamine stuudiokeskkonnas nõuab seetõttu nii kultuurilise konteksti mõistmist kui ka pedagoogiliste meetodite kohandamist, et toetada tantsijate tehnilist ja kunstilist arengut.

Käesoleva lõputöö keskmes on tänavatantsu koreograafia loomine ja selle õpetamine tantsugrupile, kelle jaoks see stiil oli uus. Sellest kujunes terviklik protsess, mis hõlmas tehniliste oskuste arendamist, liikumismaterjali omandamist, grupidünaamika kujunemist ning esinemiseks valmistumist. Töö loob võimaluse analüüsida, kuidas algajad täiskasvanud tantsijad kohanevad uue liikumiskeelega ning millised õpetamisstrateegiad toetavad nende arengut kõige tõhusamalt.

Lõputöö eesmärk on analüüsida tänavatantsu koreograafia loomise ja õpetamise protsessi algajate tantsijatega töötades. Lisaks käsitletakse, kuidas esinemine mõjutab tantsijate enesekindlust, liikumiskvaliteeti ja stiili mõistmist. Analüüs tugineb videomaterjalile, tantsijate tagasisidele ning juhendaja refleksioonile, mis võimaldavad hinnata nii liikumise kvaliteeti kui ka koreograafiliste ja pedagoogiliste otsuste mõju.

Töö uurimisküsimused on järgmised:

- Kuidas kujunes tänavatantsu koreograafia loomeprotsess algajate tantsijatega töötades?
- Millised pedagoogilised meetodid osutusid tõhusaks tänavatantsu õpetamisel algajatele?
- Kuidas mõjutab esinemine tantsijate liikumiskvaliteeti, enesekindlust ja grupi ühtsust?
- Milliseid järeldusi saab teha juhendaja rolli ja pedagoogiliste valikute kohta kogu protsessi vältel?

Metoodiliselt toetub töö mitmekesisele materjalile: videomaterjalile prooviprotsessist ja lõplikust esitusest, tantsijate suulisele ja kirjalikule tagasisidele, juhendaja refleksioonile ning protsessi jooksul tehtud märkmetele. Teoreetiline raamistik tugineb tänavatantsu kultuurilist ja ajaloolist tausta käsitlevatele autoritele (Chang, 2005; Schloss, 2009), tantsupedagoogika käsitlustele, mis rõhutavad kehastatud õppimist ja toetava õpikeskkonna olulisust (Stinson, 2016). Lisaks toetub töö kaasaegsetele tantsuteooria ja -pedagoogika uurimustele, mis käsitlevad koreograafilist protsessi, liikumise analüüsi ja vaatajakogemust (Reason & Reynolds, 2010, lk 50–52; Butterworth, 2014, lk 12–18; Risner, 2010, lk 125–128).

Töö on üles ehitatud järgmiselt. Teoreetiline osa annab ülevaate tänavatantsu kultuurilisest ja ajaloolisest taustast, pedagoogilistest põhimõtetest ning koreograafilise protsessi eripäradest. Praktiline osa kirjeldab tantsugruppi, treeningprotsessi ja koreograafia loomist. Analüütiline osa keskendub prooviprotsessile, grupi dünaamikale ja esituspraktikale, toetudes videomaterjalile ja tantsijate tagasisidele. Lõpetuseks esitab töö järeldused ja refleksiooni juhendaja ning tantsijate arengust.

1. Teoreetiline raamistik

1.1 Tänavatantsu kultuuriline ja ajalooline taust

Tänavatantsu kujunemine on tihedalt seotud Ameerika Ühendriikide linnakogukondade sotsiaalsete, poliitiliste ja kultuuriliste protsessidega. Selle stiili juured ulatuvad 1970. aastate New Yorki, kus afroameerika ja latiino kogukonnad löid tantsulisi väljendusvorme vastusena ühiskondlikule ebavõrdsusele, marginaliseerimisele ja identiteediotsingutele (Chang, 2005). Hiphop-kultuur, mille üheks oluliseks väljundiks tänavatants kujunes, ei olnud pelgalt kunstiline liikumine, vaid terviklik sotsiaalne nähtus, mis hõlmas muusikat, tantsu, graffiti-kunsti ja DJ-kultuuri. Chang (2005) rõhutab, et hiphop sündis noorte vajadusest luua kogukondlik ruum, kus väljendada kogemusi, mida ametlik kultuur ei tunnustanud.

Tänavatantsu arengut mõjutasid mitmed tegurid: linnaelu ruumiline dünaamika, kogukondlikud peod, DJ-de loominguline töö ning tantsijate omavaheline improvisatsiooniline dialoog. Schloss (2009) kirjeldab, kuidas *b-boying* ja *b-girling* arenesid välja tänavapidudel, kus DJ-d pikendasid *break-beat*'e, võimaldades tantsijatel luua keerukaid ja füüsiliselt nõudlikke liikumismustreid. Tema sõnul oli tänavatantsu algne eesmärk mitte lavaline esinemine, vaid kogukondlik suhtlus. Tants toimus vahendina, kuidas noored said väljendada oma identiteeti, kuuluvust ja loovust. See viitab sellele, et tänavatantsu olemus on tihedalt seotud sotsiaalse ja kultuurilise eneseväljendusega.

Lisaks *breakingu* arengule kujunesid paralleelselt välja ka teised tänavatantsu stiilid, nagu *popping* ja *locking* Lääne-ranniku *funk*-kultuuris. Need stiilid tõid esile eristuva liikumisesteeetika, mida iseloomustavad isolatsioonid, lihaskontraktsioonid, rütmilised aktsendid ja karakteripõhine väljendus. Oliver (2018) rõhutab, et kuigi erinevad tänavatantsu stiilid arenesid eri kogukondades ja eri aegadel, ühendab neid kõiki rütmilisus, improvisatsioon ja kogukondlik energia.

Tänavatantsu kultuuriline raamistik rõhutab kogukondlikkust, improvisatsiooni, individuaalset stiili ja rütmilist kohalolu. Need väärtused on tänapäevalgi tänavatantsu õpetamise ja esituspraktika keskmes. Kuigi tänapäeval õpetatakse tänavatantsu sageli stuudiokeskkonnas, jääb selle algne kontekst mitteformaalseteks praktikateks, mis mõjutab otseselt pedagoogilisi valikuid. Õpetajad, kes toovad tänavakultuurist pärit stiili formaalsesse õpikeskkonda, peavad seetõttu arvestama nii stiili kultuurilise päritolu kui ka selle kogukondliku olemusega.

Tänapäeva tänavatantsu arengut mõjutavad ka sotsiaalmeedia platvormid, nagu YouTube, TikTok ja Instagram, mis on loonud uue ruumi stiili levikuks ja õppimiseks. See on muutnud tänavatantsu globaalseks nähtuseks, kus tantsijad õpivad üksteiselt üle maailma, kuid samas tekib oht stiili algse

kultuurilise konteksti kadumiseks. Seetõttu rõhutavad mitmed autorid (Oliver, 2018; Schloss, 2009), et tänavatantsu õpetamisel tuleb teadlikult säilitada stiili kultuuriline identiteet ja väärtused.

1.2 Tänavatantsu pedagoogika ja õpetamise põhimõtted

Tänavatantsu õpetamine stuudiokeskkonnas nõuab pedagoogilist lähenemist, mis arvestab nii stiili kultuurilist päritolu kui ka õppijate individuaalseid vajadusi. Oliver (2014) rõhutab, et hiphop-tantsu õpetamisel tuleb vältida selle „stuidiostumist“ ehk olukorda, kus stiili kultuuriline taust ja kogukondlikud väärtused asendatakse tehniliste elementidega. Tema sõnul peaks õpetaja looma keskkonna, mis toetab õppijate loovust, eneseväljendust ja rütmilist teadlikkust, mitte ainult liikumiste täpset sooritust.

Stinson (2016) lisab, et tantsupedagoogika peab toetama õppija terviklikku arengut, nii füüsilist, emotsionaalset kui ka sotsiaalset. Tänavatantsu kontekstis tähendab see, et õpetaja roll ei piirdu tehniliste oskuste edasiandmisega, vaid hõlmab ka kultuurilise teadlikkuse kujundamist, enesekindluse toetamist ja grupi ühtsuse arendamist. Stinsoni (2016) järgi on oluline, et õpetaja looks turvalise ja toetava õpikeskkonna, kus õppijad saavad katsetada, eksida ja areneda ilma hirmuta hinnangu ees.

Tänavatantsu õpetamisel on keskne roll rütmilisel teadlikkusel, *groove*'il ja keha kasutusel. Oliver (2014) rõhutab, et tänavatantsu tehnika ei ole pelgalt liigutuste täpne kordamine, vaid stiili sisemise energia ja rütmilise kvaliteedi mõistmine. Seetõttu on pedagoogiliselt tõhusad meetodid need, mis ühendavad tehnikaõpetuse improvisatsiooni, muusikalise kuulamise ja liikumise tunnetamisega.

Täiskasvanud õppijate kontekstis on oluline arvestada ka psühholoogiliste teguritega. Stinson (2016) toob välja, et täiskasvanud õppijad võivad kogeda suuremat eneskriitilisust ja hirmu eksimise ees kui nooremad õppijad. Seetõttu peab õpetaja pöörama tähelepanu:

- positiivsele tagasisidele;
- realistlikele eesmärkidele;
- õppija individuaalse tempo austamisele;
- grupi toetava õhkkonna kujundamisele.

Tänavatantsu kogukondlik päritolu toetab loomulikult koostöist õppimist. Grupiprotsessid, milleks on üksteise julgustamine, ühine rütmiline hingamine, kollektiivne energia, on stiili lahutamatu osa. Stinson (2016) rõhutab, et koostöine õppimine suurendab motivatsiooni ja loob turvatunde, mis on eriti oluline algajate puhul, kes võivad tunda ebakindlust uue stiiliga kohanemisel.

1.3 Koreograafiline protsess ja tantsukompositsioon

Koreograafia loomine tänavatantsu kontekstis ühendab tehnilised, kunstilised ja kompositsioonilised valikud. Koreograafilist protsessi võib käsitleda kui loovat dialoogi liikumise, muusika, ruumi ja tantsijate vahel. See protsess hõlmab ideede genereerimist, liikumismaterjali arendamist, kompositsiooniliste struktuuride kujundamist ja pidevat refleksiooni (Butterworth, 2014, lk 20-25).

Tänavatantsu koreograafia puhul on oluline leida tasakaal stiilile omase improvisatsioonilise energia ja lavalise kompositsiooni vahel. Koreograafia peab looma selge visuaalse ja rütmilise terviku, mis toetab nii tantsijate tehnilist võimekust kui ka kunstilist väljendust. Uurimused näitavad, et kompositsioonilised põhimõtted, nagu kontrast, kordus, varieerimine ja ruumikasutus on olulised ka tänavatantsu kontekstis, aidates struktureerida liikumismaterjali ja muuta see lavaliselt loetavaks (Butterworth, 2014, lk 20-25).

See viitab sellele, et kuigi tänavatantsu juured on improvisatsioonilises liikumises, on lavalise terviku loomisel vajalik teada kompositsiooniline ülesehitus, mis toetab nii esituse selgust kui ka vaatajakogemust.

Tantsuanalüüsi seisukohalt on oluline mõista, kuidas liikumine loob tähendusi. Tantsuteooria käsitluste põhjal hõlmab analüüs liikumise struktuuri, kvaliteedi ja konteksti uurimist, võimaldades hinnata nii koreograafilisi valikuid kui ka tantsijate liikumiskvaliteeti (Reason & Reynolds, 2010, lk 49–52). Lisaks rõhutavad uurimused, et tantsu mõistmine ei piirdu ainult visuaalse vaatlemisega, vaid hõlmab ka empaatilist kogemust, kus vaataja tajub liikumise emotsionaalset ja kehastatud kvaliteeti (Reason & Reynolds, 2010, lk 49–52).

Seega on tänavatantsu koreograafia loomisel on seega oluline arvestada nii stiili kultuurilist tausta, pedagoogilisi põhimõtteid kui ka kompositsioonilisi valikuid. Need aspektid moodustavad tervikliku raamistiku, mis toetab tantsijate arengut ja kunstilise terviku kujunemist.

2. Praktilise projekti kirjeldus

Projekt viidi läbi 23-liikmelise Shat  tantsukooli hobigrupiga, kuhu kuulusid 31–54-aastased tantsijad. Tegemist oli mitmekesise, kuid ühtselt motiveeritud grupiga: enamik tantsijaid osales treeningutel enese arendamise, liikumisr d mu ja uute kogemuste otsimise eesmärgil. Parema tagasiside saamiseks viidi tantsijate seas läbi k sitlus (vt Lisa 1), millele vastas 14 tantsijat 23-st. Küsimustiku tulemused näitasid, et varasem kokkupuude t navatantsuga oli minimaalne. Enamik vastajaid märkis, et neil puudus igasugune kogemus selle stiiliga ning mõned olid seda vaid kõrvalt näinud. Samuti oli tantsijate esinemiskogemus vähene, mis mõjutas nii treeningprotsessi ülesehitust kui ka pedagoogilisi valikuid. See viitab sellele, et  petamisprotsess tuli üles ehitada algtasemele sobivalt ning toetada järk-järgulist kohanemist uue liikumiskeelega.

Tänavatantsu liikumiskeel, mida iseloomustab madal raskuskese, *groove*, isolatsioonid ja rütmiline täpsus, oli tantsijatele uus ning nõudis kehalist  mberh alestust. Küsimustiku vastused näitasid, et projekti alguses kogesid paljud tantsijad ebakindlust, kartes, et tempo ja tehnika võivad osutada liiga keeruliseks. Samas väljendasid nad tugevat motivatsiooni proovida midagi uut ja v lajakutsuvat.

Treeningprotsessi alguses viidi läbi diagnostiline tund, mis kinnitas, et kuigi tantsijatel oli üldine liikumisbaas olemas, vajasisid nad põhjalikku sissejuhatust tänavatantsu tehnilistesse ja kultuurilistesse põhimõtetesse. Diagnostiline tund võimaldas hinnata järgmisi aspekte:

- r tmitaju ja muusikaline kuulamine;
- keha raskuskeskme kasutus;
- koordineatsioon ja isolatsioonide kontroll;
- grupi ühtsust ja koost oovalmidus.

Tulemused näitasid, et grupp oli tehniliselt erinevatel tasemetel, kuid  ppimisvalmidus oli kõrge. See võimaldas üles ehitada treeningprotsessi järk-järgult, liikudes lihtsamatelt elementidelt keerukamate kombinatsioonideni. Selline lähenemine toetas nii arengut kui ka enesekindluse kujunemist.

Juhendaja roll osutus oluliseks ka psühholoogilises plaanis: tema osalemine lõpp-esinemisel pakkus tantsijatele turvatunnet ja aitas vähendada lavalist ärevust. Täiskasvanud õppijate puhul

on juhendaja kohalolu sageli määrava tähtsusega, sest see loob turvalise raami, kus õppijad julgevad katsetada, eksida ja astuda mugavustsoonist välja. See kinnitab, et psühholoogiline tugi on õppimisprotsessis oluline osa.

2.2 Projekti eesmärgid

Projekti eesmärk oli tutvustada täiskasvanud algajatele tänavatantsu liikumiskeelt ning pakkuda neile terviklikku kogemust, mis hõlmab nii tehnilist arengut kui ka esinemispraktikat. Eesmärgid olid järgmised:

1. Tutvustada tänavatantsu põhialuseid, sealhulgas rütmilist kehakasutust, *groove*'i, madalat raskuskeset ja stiilile omast energiadünaamikat.
2. Arendada tantsijate enesekindlust, luues turvaline õpikeskkond, kus eksimine on loomulik osa õppimisest.
3. Luua jõukohane, kuid stiililiselt autentne koreograafia, mis pakub väljakutset ja toetab liikumise kehastamist.
4. Tugevdada grupi ühtsust ja lavalist julgust, arvestades tantsijate vähest esinemiskogemust.
5. Valmistada grupp ette esinemiseks Shaté talvekontserdil, mis oli projekti oluline osa ja pakkus tantsijatele võimaluse kogeda tänavatantsu terviklikult.

Küsimustiku tulemused näitasid, et esinemine oli paljude jaoks nii motiveeriv kui ka ärevust tekitav, mis rõhutas vajadust järjepideva toe ja selge struktuuri järele. Täiskasvanud õppijad tõid esile, et nende õppimist toetasid eelkõige järgmised tegurid:

- selged juhised;
- aeglane tempo õppimise algfaasis;
- kordused;
- visuaalne eeskuju;
- positiivne tagasiside.

See viitab sellele, et täiskasvanud õppijate puhul on õppimisprotsessi edukus tihedalt seotud struktureeritud õpetamise ja toetava õpikeskkonnaga. Nimetatud tegurid kujundasid ka projekti pedagoogilise ülesehituse ning suunasid juhendaja valikuid kogu protsessi vältel.

2.3 Treeningprotsessi ülesehitus

Treeningprotsess toimus kuue kuu jooksul (september 2025 – veebruar 2026), kord nädalas. Tunnid olid üles ehitatud järk-järgult, liikudes baaselementidelt keerukamate kombinatsioonideni. Tunni struktuur koosnes neljast põhiosast.

Soojendus ja rütmiline häälestus

Soojenduse eesmärk oli viia keha madalamasse raskuskesesse ja arendada rütmilist teadlikkust. Harjutused aitasid tantsijatel kohaneda *groove*'i, aktsentide ja energia vaheldumisega. Soojenduse ülesehitus oli korduv, mis lõi turvatunde ja võimaldas tantsijatel jälgida oma arengut.

Stiilipõhised tehnikaelemendid

Õpiti tänavatantsu baaselemente: *bounce*, põlvetoõ, isolatsioonid, sammustrid ja keha raskuse vahetamine muusika aktsentide järgi. Küsimustiku vastused kinnitasid, et just aeglases tempos kordused ja detailne selgitamine aitasid tantsijatel kõige rohkem areneda. Täiskasvanud õppijad hindasid eriti:

- liikumise lahtivõtmist osadeks;
- rütmilist lugemist;
- visuaalset eeskujut;
- individuaalset tagasisidet.

Koreograafia õppimine

Koreograafia loomine ja õppimine toimus kogu treeningtsükli vältel, intensiivistudes alates novembrist. Fookuses olid rütmiline täpsus, liikumise ühtsus ja stiilile omane energia. Tantsijad tõid tagasisides esile, et koreograafia muutus nauditavaks siis, kui tervik hakkas „jooksma“ ja liikumine muutus kehas loomulikumaks.

Drillimine ja muusikaline kinnistamine

Alates jaanuarist keskenduti koreograafia tehnilisele kinnistamisele. Drillimine toimus nii aeglases kui ka originaaltempo, et saavutada rütmiline stabiilsus ja liikumise voolavus. Kiired lõigud osutusid tantsijate jaoks kõige suuremaks väljakutseks, mis nõudis:

- rütmilist täpsust;
- Koordinatsiooni;
- Keskendumist;
- ühtset grupienergiat.

Juhendaja roll

Juhendaja osalemine tantsijate kõrval, nii tunnis kui ka laval, pakkus grupile tuge ja vähendas ärevust. Küsimustiku vastused rõhutasid, et juhendaja selged selgitused, järjepidev toetus ja rahulik juhendamisstiil olid tantsijate jaoks väga olulised. Täiskasvanud õppijad hindasid eriti:

- turvatunnet;
- järjepidevat struktuuri;
- positiivset ja realistlikku tagasisidet;
- juhendaja kohalolu laval.

2.4 Koreograafia loomise protsess

Koreograafia loomisel lähtuti tantsijate vanusest, kogemuse tasemest ja projekti eesmärgist pakkuda väljakutset, mis oleks samal ajal jõukohane. Loomeprotsess hõlmas järgmisi elemente.

Temaatika

Koreograafia temaatikaks kujunes „vanus on lihtsalt number“, mis peegeldas grupi identiteeti ja rõhutas, et tänavatants on kõigile kättesaadav sõltumata vanusest või varasemast kogemusest. Temaatika aitas tantsijatel suhestuda teosega isiklikul tasandil.

Muusika valik (vt Lisa 2)

Muusika, mis koreograafia jaoks valiti, oli *Centuries (Remix)*, esitajaks *Fall Out Boy, Juicy J, Johnatan JR Rotem*. Valitud lugu toetas nii stiili rütmilist struktuuri

Kostüümid (vt Lisa 3)

Kostüümid lähtusid tänavatantsu esteetikast ja mugavusest. Must-valge värvigamma lõi laval selge visuaalse terviku. Iga tantsija kandis kostüümil oma nime ja vanust, mis rõhutas koreograafia sõnumit ning toetas teose temaatilist tervikut. Kostüümilahendus põhines suuresti juba olemasolevatel varasematel kostüümidel, mida kohandati ja täiendati erinevate detailidega. Lisatud elemendid aitasid luua ühtse stiilse terviku. Selline lähenemine võimaldas ühendada praktilisuse, jätkusuutlikkuse ja kunstilise eesmärgi.

Liikumismaterjali raskusaste

Koreograafia põhiosa oli tantsijatele jõukohane, kuid lisati ka kaks keerukamat kombinatsiooni, mis löid lavalise kontrasti ja pakkusid eduelamust. Need löigud paigutati muusika energiadünaamika tipphetkedele.

Kompositsioonilised otsused

Kasutati lihtsaid formatsioone, selgeid liikumisteede ja rühma ühtsust rõhutavaid mustreid. Juhendaja positioneeriti grupi sisse, et pakkuda visuaalset tuge ja hoida liikumise ühtsust.

2.5 Grupiprotsess ja dünaamika

Grupi dünaamika kujunes projekti üheks olulisemaks mõjuteguriks. Küsimustiku vastused näitasid, et tantsijad hindasid kõrgelt grupi toetavat õhkkonda, mis aitas ületada esialgset ebakindlust ja hoidis motivatsiooni kõrgel. Tantsijad kirjeldasid, et üksteise toetamine, ühine eesmärk ja positiivne energia olid kogu protsessi keskmes.

Vanusevahemik 31–54 lõi grupis küpsuse ja vastastikuse austuse, mis soodustas turvalist õpikeskkonda. Juhendaja roll oli oluline nii tehnilises kui ka psühholoogilises plaanis: tema kohalolek ja rahulik juhendamistiil aitasid tantsijatel tunda end kindlalt ning julgeda laval riskida.

3. Koreograafilise protsessi analüüs

Koreograafilise protsessi analüüs keskendub sellele, kuidas temaatilised, liikumuslikud, muusikalised, kompositsioonilised ja visuaalsed valikud kujundasid tervikliku tänavatantsu esituse, mis oli kohandatud 31–54-aastastele algajatele tantsijatele. Analüüs lähtub tänavatantsu kultuurilistest raamistikust, tantsukunsti teooriast ning täiskasvanud õppijate pedagoogilistest eripäradest. Lisaks tugineb analüüs tantsijate tagasisidele, mis võimaldab hinnata, kuidas loomeotsused mõjutasid nende kogemust ja arengut.

Koreograafiline protsess ei olnud vaid liikumise õpetamine, vaid kujunes terviklikuks õpikogemuseks, mis ühendas tehnilise arengu, identiteediloome, grupiprotsessid ja esinemispraktika. See viitab sellele, et loomeprotsess toimus samaaegselt nii kunstilise kui ka pedagoogilise protsessina.

3.1 Teematika ja kontseptsiooni analüüs

Koreograafia keskne idee „vanus on lihtsalt number“ lõi teosele selge identiteedi ja tähendusliku raamistiku. Uurimused näitavad, et selge kontseptsioon annab koreograafiale sisemise loogika ja suuna, mis aitab esitajatel mõista liikumise eesmärki ning toetab tervikliku kunstilise lahenduse kujunemist (Butterworth, 2014, lk 15-18).

Antud projekti puhul oli teematika eriti oluline, sest see võimaldas täiskasvanud tantsijatel suhestuda teosega isiklikul tasandil. Tänavatantsu kultuuriline taust toetab identiteedi väljendamist, kogukondlikkust ja enesekindlat hoiakut (Chang, 2005, lk 20–40). Kuna stiil on ajalooliselt seotud noortekultuuriga, pakkus selle valik täiskasvanud tantsijatele nii füüsilist kui ka psühholoogilist väljakutset. Mitmed tantsijad märkisid tagasisides, et alguses tekkis küsimus: „Kas ma sobin sellesse stiili?“ Teematika aitas seda ebakindlust vähendada, sest rõhutas, et tänavatantsu väärtused — energia, kohalolu, julgus ja eneseväljendus — ei ole vanusega piiratud.

Uurimused näitavad, et täiskasvanud õppijate puhul on tähenduslik kogemus ja identiteedi tugevdamine võtmetähtsusega (Stinson, 2016, lk 70-85). Teematika „vanus on lihtsalt number“ toetas just seda: tantsijad kehastasid laval midagi, mis oli nende jaoks uus, väljakutsuv ja enesekindlust kasvatav. Teematika muutus seega mitte ainult kunstiliseks raamiks, vaid ka pedagoogiliseks tööriistaks, mis aitas tantsijatel ületada sisemisi barjääre.

Lisaks aitas temaatika siduda publikut ja esitajaid. Tantsuteooria käsitlused rõhutavad, et tantsu tähendus kujuneb vaataja ja esitaja vahelises empaatilises ruumis (Reason & Reynolds, 2010, lk 50–53). Vanuse ja identiteedi teema oli publikule kergesti mõistetav ja suhestutav, mis suurendas teose mõju ning toetas selle kommunikatiivset selgust.

3.2 Liikumismaterjali analüüs

Liikumismaterjal tugines tänavatantsu põhielementidele: *groove*, isolatsioonid, aktsendid, rütmiline sammumine ja madal raskuskese. Schloss (2009, lk 50–65) rõhutab, et hiphop-tantsu tuum on rütmilisus ja kehastatud muusikaline täpsus — need põhimõtted olid koreograafia loomisel kesksel kohal.

Kahe taseme põhimõte

Koreograafias kasutati kahte raskusastet:

- lihtsamad löigud, mis toetasid liikumise kehastamist ja enesekindlust;
- kaks keerukamat löiku, mis löid visuaalselt mõjusa efekti ja pakkusid tantsijatele arengulist väljakutset.

Uurimused näitavad, et liikumismaterjal, mis ühendab turvatunde ja väljakutse, toetab õppijate arengut ja aitab säilitada motivatsiooni (Butterworth, 2014, lk 20-25). See lähenemine võimaldas arvestada tantsijate erineva tasemega ning toetada järk-järgulist arengut.

Tantsijate tagasiside kinnitas, et keerukamad löigud olid alguses rasked, kuid just nende omandamine pakkus tugevat eduelamust. See kogemus toetas positiivse identiteeditunde kujunemist ja enesekindluse kasvu, mida peetakse oluliseks ka tänavatantsu pedagoogikas (Oliver, 2018, lk 55-60).

Liikumise kvaliteet ja kehastatus

Täiskasvanud õppijate puhul oli oluline keskenduda:

- liikumise voolavusele;
- rütmilisele stabiilsusele;
- keha raskuse teadlikule kasutamisele;
- isolatsioonide kontrollile.

Küsimustiku vastused näitasid, et just *groove*'i ja isolatsioonide õppimine oli alguses kõige keerulisem, kuid aja jooksul muutus liikumine kehas loomulikumaks. See kinnitab, et kehastatud õppimine on järk-järguline protsess, mis nõua aega, kordusi ja toetavad õpikeskkonda (Stinsoni, 2016, lk 70-75).

3.3 Muusika analüüs

Koreograafia muusikaks valitud *Centuries (Remix)* oli tempokas, rütmiline ja energiast laetud. Loo intensiivne energiadünaamika ja selged aktsendid mõjutasid otseselt liikumise dramaturgilist struktuuri ning suunasid koreograafia ülesehitust.

Schloss (2009, lk 55–60) rõhutab, et hiphop-tantsu puhul on muusika rütmiline struktuur liikumise peamine kujundaja. Valitud loo selge *groove* võimaldas tantsijatel arendada rütmilist täpsust ja omandada tänavatantsule omast energiakvaliteeti.

Küsimustiku vastused näitasid, et muusika tempo oli alguses üks suurimaid väljakutseid, kuid samas suunas tantsijaid kujundama uut rütmilist mõtlemist. Uurimused näitavad, et muusika tempo ja struktuur mõjutavad otseselt tantsija hoiakut ja liikumiskvaliteeti (Oliver, 2018, lk 55-60). See ilmnes selgelt ka antud projekti puhul.

Muusika ja liikumise kooskõla võimaldas tantsijatel kogeda tänavatantsu terviklikult — mitte ainult tehniliselt, vaid ka emotsionaalselt. Mitmed tantsijad märkisid, et muusika toetas lavalist energiat ja aitas säilitada ühtset liikumisdünaamikat. See viitab sellele, et musikaalne valik mängis olulist rolli nii õppimisprotsessis kui ka esituslikus tulemuses.

3.4 Kompositsiooniline analüüs

Kompositsioon tugines selgetele struktuursetele põhimõtetele, mis aitasid luua visuaalselt loetava ja tervikliku lavalise lahenduse. Uurimused näitavad, et kompositsioonilised tööriistad, nagu ruumikasutus, kontrast ja liikumismustrite kordus, toetavad nii teose struktuuri kui ka tantsijate orienteerumist laval (Butterworth, 2014, lk 20-25).

Kasutatud kompositsioonilised võtted

- formatsioonide vaheldus (read, tulbad, maleruut);
- selged liikumisteedkonnad;

- rütmilised aktsendid grupi sees;
- kontrast lihtsate ja keerukate lõikude vahel;
- positsioneerimine grupi sees turvatunde loomiseks.

Uurimused rõhutavad, et kompositsioon peab toetama nii teose ideed kui ka esitajaid, võimaldades luua selge ja loetava lavalise tervikliku (Butterworth, 2014, lk 22-25). Antud projekti puhul oli oluline, et kompositsioon oleks:

- visuaalselt selge;
- tantsijatele jõukohane;
- laval loetav;
- grupi ühtsust toetav.

Küsimustiku vastused kinnitasid, et formatsioonid ja selged joonised aitasid tantsijatel end laval kindlamalt tunda. See viitab sellele, et läbimõeldud kompositsiooniline ülesehitus toetas tantsijate enesekindlust ja liikumise selgust.

Lisaks lõi kompositsioon võimaluse tuua esile grupi energia — diagonaalid ja liikumisteedonnad löid dünaamilise visuaalse rütmi, mis toetas muusika intensiivsust.

3.5 Kostüümide analüüs

Kostüümide kujundus, mis põhines must-valgel värvigammal, tänavatantsulikul stiilil ja individuaalsetel nime- ja vanusedetailidel, lõi tugeva visuaalse identiteedi. Tänavatantsulik esteetika väljendus vabas ja funktsionaalses, liikumist võimaldavas ning kihilises riietuses, rõhutades kultuurilist tausta kui ka tantsijate individuaalsust. Visuaalsed elemendid, sealhulgas kostüüm, mängivad olulist rolli tantsuteose tähendusloomes ning mõjutavad otseselt publiku tajukogemust.

Antud projekti puhul:

- must-valge värv tõi liikumise selgelt esile;
- tänavatantsulik stiil lõi stiililise autentsuse;
- nimed ja vanused rõhutasid teose kontseptsiooni;
- individuaalsed detailid säilitasid isikupära;

- üldine stiil lõi ühtsuse.

Tantsijate tagasiside viitas, et kostüüm aitas neil „kehastada uut hoiakut“ ja astuda mugavustsoonist välja. Mitmed tantsijad tõid esile, et kostüümi selga panemine muutis nende enesetunnet ning aitas luua selgema seose rolli ja isikliku kogemuse vahel. Kostüüm võimaldas tantsijatel distantseeruda oma igapäevasest minapildist ning võtta omaks enesekindlama ja väljendusrikkama lavalise rolli. See omakorda soodustas vabamat liikumist ja julgemat eneseväljendust, mis on tänavatantsu puhul eriti oluline. See näitab seda, et kostüüm ei toiminud üksnes visuaalse elemendina, võid ka psühholoogilise vahendina, mis toetas enesekindluse kujunemist ja rolli kehastamist. Lisaks aitas ühtne, kuid individuaalseid detaile sisaldav kostüümilahendus tugevdada grupi identiteeti, säilitades samal ajal iga tantsija isikupära.

4. Esituspraktika analüüs

Esituspraktika analüüs tugineb videomaterjalile, tantsijate kirjalikule ja suulisele tagasisidele ning juhendaja vahetule vaatlusel. Analüüs keskendub esinemiseks valmistumisele, tehnilisele ja kunstilisele sooritusele, grupiprotsessile ning tantsijate eneseanalüüsile.

Esinemine kujunes projekti kulminatsiooniks, kus tantsijate tehniline areng, psühholoogiline valmisolek ja grupi ühtsus said nähtavaks tervikliku lavalise kogemusena.

4.1 Esinemiseks valmistumine ja psühholoogiline valmisolek

Esinemiseks valmistumine kujunes projekti üheks olulisemaks etapiks, mõjutades otseselt tantsijate liikumiskvaliteeti ja enesekindlust. Prooviperioodi lõppfaasis keskenduti koreograafia tehnilisele lihvimisele, rütmilisele täpsusele ja grupi ühtsusele. Kuna tantsijad olid tänavatantsu kontekstis algajad, oli esinemisega seotud psühholoogiline pingeline märgatav.

Täiskasvanud õppijate emotsionaalne valmisolek on esinemise edukuse üks võtmetegureid, eriti kui tegemist on uue stiiliga, mis nõuab teistsugust kehakasutust ja eneseväljendust. Küsimustiku vastused kinnitasid seda: mitmed tantsijad kirjeldasid esinemiselset ärevust, hirmu eksida või „teistele jalgu jääda“.

Samas töid nad välja, et grupi toetus ja juhendaja rahulik kohalolu aitasid pinget vähendada.

Ettevalmistus hõlmas strateegiaid, mis toetasid tantsijate enesekindlust:

- proovide salvestamine ja analüüs;
- lavaproovid ja ruumiga kohanemine;
- grupisisene toetav tagasiside;
- lavalise kohalolu harjutused;
- juhendaja osalemine laval turvatunde loomiseks.

Uurimused näitavad, et esinemise kvaliteet on seotud tantsija võimega luua kehastatud kohalolu, kus liikumine ei ole pelgalt tehniline sooritus, vaid hõlmab ka emotsionaalset ja füüsilist kohalolu (Reason & Reynolds, 2010, lk 50–53). Protsessi jooksul oli näha, kuidas

tantsijad hakkasid mõistma tänavatantsule omast energiat ja karakterit, mis väljendus liikumise vabaduses ja rütmilises täpsuses.

Täiskasvanud õppijate puhul on oluline ka enesehinnangu ja riskivalmiduse toetamine. Mitmed tantsijad märkisid, et esinemiseelne närvilisus muutus proovide käigus positiivseks elevuseks, mis viitab psühholoogilise valmisoleku kasvule ja enesekindluse kujunemisele.

4.2 Esinemise tehniline ja kunstiline analüüs

Esinemise analüüs põhineb videomaterjalil (vt Lisa 4), tantsijate tagasisidel ja juhendaja vahetul vaatlusel. Tantsuanalüüsi seisukohalt keskendub analüüs liikumise struktuurile, kvaliteedile ja tähendusele, mis moodustavad ka käesoleva analüüsi aluse.

Rütmilisus ja muusikaline täpsus

Esinemisel oli näha, et tantsijate rütmitunnetus oli märgatavalt arenenud võrreldes projekti algusega. *Groove*'i ja aktsentide kasutamine oli ühtlasem ning liikumine vastas muusika struktuurile. Kiiremates lõikudes esines siiski hetki, kus rütmiline täpsus kõikus, mis on algajate puhul ootuspärane ja viitab vajadusele jätkata järjepidavat harjutamist.

Liikumise kvaliteet ja keha kasutus

Tänavatantsu puhul on oluline madal raskuskese, isolatsioonide selgus ja liikumise voolavus. Esinemisel oli näha, et tantsijad olid omandanud põhielemendid, kuid liikumise sügavus ja keha raskuse kasutamine vajaksid edasist arendamist. *Groove*'i kehastamine oli tantsijatel olemas, kuid mitte veel täielikult välja kujunenud, mis viitab sellele, et liikumise kvaliteedi süvendamine nõuab pikemaajalist praktikat.

Kompositsiooniline tervik

Koreograafia kompositsiooniline ülesehitus toimis laval hästi. Rühmitused, diagonaalid ja tasapinnvahetused löid visuaalse dünaamika, mis hoidis publiku tähelepanu. Tantsijad suutsid hoida ühtset liikumisjoont ja ruumikasutust, mis näitab, et kompositsioonilised valikud olid tantsijatele jõukohased ja selged. See viitab sellele, et selge kompositsiooniline struktuur toetas nii esituse loetavust kui ka tantsijate lavalist kindlust.

4.3 Grupiprotsess ja ühtsuse mõju esinemisele

Grupi ühtsus oli esinemise üks tugevamaid aspekte. Tantsijad toetasid üksteist nii proovides kui ka laval, mis lõi esinemisel positiivse energia ja ühtse karakteri. Tantsugrupi sotsiaalne dünaamika mõjutas otseselt esinemise kvaliteet, kuna ühtne grupp suutis laval luua tugevama kohalolu ja visuaalse terviku.

Esinemisel oli näha:

- ühtset energiataset;
- koostööd rühmitustes;
- vastastikust toetust;
- ühist rütmilist hingamist.

Kuigi mõnel tantsijal esines hetki, kus liikumine muutus ebakindlamaks, kompenseeris grupp selle ühtse energia ja rütmilise voolavusega.

See kinnitab, et grupiprotsessid olid projekti jooksul kujunenud tugevaks toetavaks jõuks, mis aitas kaasa esinemise kvaliteedile kui ka tantsijate enesekindlusele.

4.4 Tantsijate tagasiside ja eneseanalüüs

Tantsijate tagasiside põhines nii suulisel arutelul kui ka kirjalikel refleksioonidel. Tagasiside analüüs näitas, et tantsijad tundsid esinemise järel:

- suuremat enesekindlust;
- paremat arusaamist tänavatantsu stiilist;
- rahulolu grupi ühtsusega;
- motivatsiooni jätkata stiili õppimist.

Mitmed tantsijad tõid välja, et esinemine aitas neil mõista tänavatantsu energiat ja karakterit sügavamalt kui ükski tehniline harjutus. See viitab sellele, et esinemine võimaldas kogeda liikumist terviklikult ning toetas sügavamalt kehastatud õppimist.

Täiskasvanud õppijate puhul on eneseanalüüs eriti oluline, sest see toetab autonoomiat ja sisemist motivatsiooni. Tantsijate tagasiside näitas, et esinemine andis neile tõe jätkata õppimist ning aitas teadvustada arengukohti.

4.5 Videomaterjali analüüs

Videomaterjal võimaldas hinnata esinemist objektiivsemast vaatenurgast ning tuua esile nii tugevused kui ka arengukohad, mis vahetus kogemuses ei pruugi olla selgelt tajutavad.

Arengukohad

- isolatsioonide täpsus kõikus mõnes lõigus;
- kiiremates osades esines rütmilisi kõikumisi;
- mõnel tantsijal kadus hetkeks madal raskuskese.

Tugevused

- tugev energia ja lavaline kohalolu;
- selge ruumikasutus ja kompositsiooniline loogika;
- nähtav tahe, keskendumine ja liikumise nautimine;
- grupi ühtne rütmiline hingamine.

Tantsijate energia ja siiras rõõm tantsimisest olid videoanalüüsis selgelt nähtavad ning kompenseerisid väiksemaid tehnilisi ebatäpsusi. See viitab sellele, et esinemise üldine mõju ei sõltu ainult tehnilisest täiuslikkusest, vaid ka esituse emotsionaalsest ja kogemuslikult kvaliteedist.

5. Refleksioon ja järeldus

5.1 Refleksioon loome- ja õpetamisprotsessist

Projekti läbiviimine pakkus võimaluse analüüsida tänavatantsu õpetamist täiskasvanud algajatele ning mõista, kuidas koreograafilised, pedagoogilised ja psühholoogilised tegurid kujundavad õppimise ja esinemise kvaliteeti. Kuna tänavatants oli tantsijatele uus stiil, nõudis see nii kehalist kui ka vaimset kohanemist.

Uurimused näitavad, et täiskasvanud õppijad vajavad turvalist ja toetavat keskkonda, et võtta omaks uusi liikumisviise ja väljendusvorme Stinson (2016, lk 70–85). Projekti jooksul oli selgelt näha, et toetav grupidünaamika ja juhendaja teadlik pedagoogiline lähenemine löid selleks vajalikud tingimused.

Liikumismaterjali loomine ja õpetamine pakkus väljakutset nii tantsijatele kui ka juhendajale. Tänavatantsu tehnilised eripärad (*groove*, isolatsioonid, aktsendid ja madal raskuskese) olid tantsijatele alguses võõrad, kuid järjepidev treening ja muusika rütmilise struktuuri mõistmine aitasid neil stiili omandada. Schloss (2009, lk 50–65) rõhutab, et hiphop-tantsu tuum on rütmilisus ja kehastatud muusikaline täpsus; selle põhimõtte rakendamine oli projekti üks keskseid eesmärke.

Juhendaja roll kujunes protsessi jooksul mitmekihiliseks. Lisaks tehniliste oskuste edasiandmisele tuli toetada tantsijate psühholoogilist valmisolekut, eneseusku ja riskivalmidust. Täiskasvanud õppijad kipuvad olema enesekriitilisemad kui nooremad tantsijad, mistõttu oli oluline luua keskkond, kus eksimine oli loomulik osa õppimisest. Juhendaja osalemine laval pakkus tantsijatele turvatunnet ja vähendas esinemisärevust. See viitab sellele, et juhendaja kohalolu toimus stabiliseeriva tegurina, mis toetas tantsijate enesekindlust ja valmisolekut laval.

Koreograafia loomisel kasutatud kompositsioonilised võtted, milleks olid formatsioonid, rütmilised aktsendid ja kontrastid, osutusid tantsijatele jõukohaseks ning toetasid nende arengut. Uurimused näitavad, et selge kompositsiooniline aitab esitajatel mõista teose struktuuri ja rolli selles (Butterworth, 2014, lk 20-25). Tantsijad tõid tagasisides välja, et selged joonised ja korduvad mustrid aitasid neil laval orienteeruda ja hoida ühtset liikumisjoont.

Temaatika „vanus on lihtsalt number“ ja kostüümide valik löid tantsijatele võimaluse suhestuda teosega isiklikul tasandil. Tantsuteooria käsitluste põhjal kujuneb tantsu tähendus esitaja ja vaataja vahelises kogemuslikus ruumis (Reason & Reynolds, 2010, lk 50–53).

Tantsijate individuaalsed vanused kostüümidel muutsid esinemise tähenduslikuks nii neile endile kui ka publikule, rõhutades teose sõnumit ja tugevdades lavalist kohalolu.

Refleksioonist ilmnis, et just temaatika aitas tantsijatel ületada sisemisi barjääre ja kogeda esinemist enesekindlalt. Selline lähenemine toetas nii kunstilist väljendust kui ka õppijate psühholoogilist arengut.

5.2 Järeldused projekti tulemustest

Projekti põhjal saab teha mitmeid olulisi järeldusi, mis puudutavad täiskasvanute tantsuõpet, tänavatantsu pedagoogikat ja koreograafilise protsessi ülesehitust.

Tänavatants on täiskasvanud algajatele jõukohane ja arendav stiil

Kuigi stiil oli tantsijatele uus ja alguses keeruline, näitas projekt, et tänavatantsu põhielemente on võimalik omandada järjepideva treeningu ja toetava keskkonna abil. Tantsijad saavutasid märgatava arengu rütmilisuses, liikumise kvaliteedis ja lavalises enesekindluses.

See kinnitab, et tänavatantsu saab edukalt õpetada ka neile, kellel puudub varasem kogemus.

Pedagoogiline raamistik on oluline osa

Uurimused näitavad, et täiskasvanud õppijad vajavad selget struktuuri, järjepidevat tagasisidet, turvalist õpikeskkonda ning võimalust kogeda eduelamust (Stinson, 2016, lk 70-85; Oliver, 2018, lk 55-60).

Projekti jooksul olid kõik need tegurid selgelt esindatud ning mõjutasid otseselt tantsijate arengut. Pedagoogiline järjepidevus ja juhendaja kohalolu olid tantsijate sõnul ühed olulisemad toetavad tegurid.

Muusika valik mõjutab otseselt õppimise ja esinemise kvaliteeti

Tempokas ja energiast laetud *Centuries (Remix)* pakkus tantsijatele väljakutset, kuid toetas tänavatantsu stiililist autentsust. Muusika rütmiline struktuur kujundas liikumise kvaliteeti ning suunas tantsijate liikumisdünaamikat.

Tantsijad õppisid muusika kaudu mõistma *groove*'i ja aktsente, mis toetas nii tehnilist arengut kui ka stiilitunnetust.

Kompositsioonilised valikud peavad toetama tantsijate võimekust

Formatsioonid, rütmilised aktsendid ja kontrastid olid tantsijatele jõukohased ning löid laval selge visuaalse terviku. Uurimused näitavad, et kompositsiooniline selgus toetab nii teose loetavust kui ka tantsijate orienteerumist laval (Butterworth, 2014, lk 20-25).

Selged joonised aitasid tantsijatel hoida ühtset liikumisjoont ja vähendasid lavalist ebakindlust.

Esinemine on täiskasvanud õppijatele oluline kogemus

Tantsijate tagasiside näitas, et esinemine:

- suurendas enesekindlust;
- süvendas arusaamist tänavatantsu stiilist;
- tugevdas grupi ühtsust;
- pakkus tähenduslikku ja emotsionaalset kogemust.

Kehastatud kogemus on tantsuõppe oluline osa, kuna see võimaldab õppijal kogeda liikumist terviklikult nii füüsilisel kui ka emotsionaalsel tasandil. See oli projekti puhul selgelt tajutav.

5.3 Projekti piirangud ja edasised suunad

Kuigi projekt oli edukas, ilmnisid ka piirangud, mis pakuvad võimalusi edasiseks arendamiseks.

Piirangud

- rütmilise täpsuse kõikumine kiiremates lõikudes;

- isolatsioonide ja keha raskuse kasutuse ebajärjekindlus;
- vajadus pikema perioodi järele, et stiili hoiak täielikult kinnistuks.

Edasised suunad

- pikem treeningtsükkel *groove*'i ja isolatsioonide süvendamiseks;
- individuaalse tagasiside suurendamine;
- improvisatsiooniliste ülesannete lisamine, et toetada stiili loomulikku kehastamist;
- esinemispraktika laiendamine (nt väiksemad ülesastumised enne suuremat lavaproovi).

Need suunad toetaksid tantsijate tehnilist arengut ja aitaksid kujundada sügavamat stiilitunnetust.

Kokkuvõte

Käesoleva lõputöö eesmärk oli uurida tänavatantsu õpetamise ja koreograafilise protsessi eripärasid täiskasvanud algajate kontekstis. Projekti keskmes oli kuuekuuline treening- ja loomeprotsess, mille tulemusena valmis tänavatantsu koreograafia, esitatud Shaté Talvekontserdil. Töö analüüsis treeningprotsessi, koreograafilisi valikuid, esinemiseks valmistumist ja esituspraktikat, tuginedes tantsuteooriale, pedagoogilistele põhimõtetele ning tänavatantsu kultuurilisele raamistikule.

Tulemused näitasid, et tänavatants on täiskasvanud algajatele jõukohane ja arendav stiil, mis toetab nii kehalist kui ka vaimset arengut. Tantsijad omandasid projekti jooksul rütmilise teadlikkuse, liikumise tehnilised põhielemendid ja tänavatantsule omase hoiaku. Pedagoogiliselt osutusid oluliseks järjepidev tagasiside, turvaline õpikeskkond ja toetav grupidünaamika, mis aitasid tantsijatel ületada esialgset ebakindlust ja kujundada enesekindlamat lavalist kohalolu.

Koreograafilised valikud — formatsioonid, rütmilised aktsendid ja kontrastid — osutusid tantsijatele jõukohaseks ning löid laval selge visuaalse terviku. Muusika valik, eriti tempokas ja energiast laetud *Centuries (Remix)*, mõjutas otseselt liikumise kvaliteeti ja tantsijate rütmilist täpsust, pakkudes samal ajal väljakutset, mis toetas arengut.

Esinemisanalüüs näitas, et tantsijad suutsid laval kehastada tänavatantsu energiat ja karakterit, ületades nii tehnilisi kui ka psühholoogilisi väljakutseid. Videomaterjal tõi esile nii tugevused — energia, ühtsus, ruumikasutus ja liikumise nautimine — kui ka arengukohad, nagu isolatsioonide täpsus ja rütmiline stabiilsus kiiremates löikudes.

Kokkuvõttes kinnitab töö, et tänavatantsu õpetamine täiskasvanud algajatele on võimalik, tulemuslik ja pedagoogiliselt väärtuslik. Stiili kultuuriline ja liikumuslik rikkus pakub õppijatele nii tehnilist arengut kui ka tähenduslikku kehastatud kogemust, mis toetab enesekindlust, loovust ja positiivset identiteeditunnet. Projekt näitas, et teadlikult üles ehitatud pedagoogilise lähenemise korral on tänavatants kättesaadav igas vanuses õppijatele ning pakub tugevat potentsiaali täiskasvanute tantsuõppe arendamiseks.

Viidatud kirjandus

- Butterworth, J. (2014). *Contemporary choreography: A critical reader*. London: Routledge.
- Chang, J. (2005). *Can't stop won't stop: A history of the hip-hop generation*. New York: St. Martin's Press.
- Oliver, W. (2018). Hip-hop dance pedagogy: Developing rhythm and style. *Journal of Dance Education*, 18(2), 55–60.
- Reason, M., & Reynolds, D. (2010). *Kinesthetic empathy in performance*. Bristol: Intellect Books.
- Risner, D. (2010). Dance education matters: Rebuilding postsecondary dance education for twenty-first century relevance and resonance. *Arts Education Policy Review*, 111(4), 123–135.
- Schloss, J. G. (2009). *Foundation: B-boys, b-girls and hip-hop culture in New York*. New York: Oxford University Press.
- Stinson, S. W. (2016). Dance for young people: What does it mean? *Journal of Dance Education*, 16(3), 70–85.

LISA 1. Küsimustik tantsijatele

https://drive.google.com/drive/folders/1407FP0Jh-3L2UH7tluDSSnDvN2eqq8hP?usp=share_link

LISA 2. Muusika

https://drive.google.com/drive/folders/1DSnBwksFMQzhhCUpnCsQRaHFLxY9gKce?usp=share_link

LISA 3. Kostüüm

https://drive.google.com/drive/folders/1t_TKDivFvEjm6X0FwvRFoDNbYZrj6Tk0?usp=share_link

Joonis 1. Tantsijad esinemas

LISA 4. Video tantsust

[https://drive.google.com/drive/folders/10UColgsLDOu6mTytScqS_L1ten70JlkR?usp=share_
link](https://drive.google.com/drive/folders/10UColgsLDOu6mTytScqS_L1ten70JlkR?usp=share_link)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Christopher Meier _____ ,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Tänavatantsu koreograafia loomise ja õpetamise protsessi analüüs algajate _____ ,
tantsijatega

mille juhendaja(d) on _____ Anu Sööt _____ ,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Christopher Meier

31.03.2026